

Natura 2000 i Plan Zadań Ochronnych

Monika Kotulak
Klub Przyrodników

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej:

- „Zadaniem Wspólnoty jest, (...) popieranie w całej Wspólnocie harmonijnego, zrównoważonego i stałego rozwoju (...) wysokiego poziomu ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego.
- „Polityka Wspólnoty w dziedzinie środowiska naturalnego stawia sobie za cel wysoki poziom ochrony, z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty. Opiera się na zasadzie ostrożności oraz na zasadach działania zapobiegawczego, naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła i na zasadzie „zanieczyszczający płaci”.

Zasada ostrożności

- **Przy zezwalaniu na korzystanie ze środowiska:** nie rozwiane wątpliwości muszą być interpretowane na korzyść środowiska, a nie na korzyść inwestycji!

- **Przy planowaniu ochrony:** jeżeli występuje niepewność co do istnienia lub zakresu zagrożeń należy przyjąć środki ochrony bez konieczności oczekiwania, aż rzeczywistość i powaga tych zagrożeń zostaną w pełni wykazane

Jest prawem, a nie tylko ogólną zasadą! – Wynika z art. 191 ust 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dawniej art. 174 ust. 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską).

Europejskie „Dyrektywy Naturowe”

- „Dyrektywa Ptasia” o ochronie dziko żyjących ptaków
- 2009/147/EC z 2009 r. (skonsolidowana wersja dyrektywy z 1979 r.);
- „Dyrektywa Siedliskowa” w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory - 92/43/EWG z 1992 r.

Dyrektywy UE wiążą państwa członkowskie UE **co do celu**, jaki ma być osiągnięty, obowiązkowa transpozycja do prawa krajowego.

obowiązek prawnopólnotowego działania i prawnopólnotowej interpretacji prawa krajowego czyli cele dyrektyw nad celami jednostki

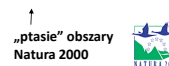
Wyroki sądów są precedensowe.

Obowiązującym prawem (również w Polsce) są wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Organy państwa i samorządu mają obowiązek tzw. powszpiełnotowej interpretacji prawa, są więc związane precedensami tego orzecznictwa

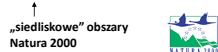
Dyrektywa Ptasia

- Wszystkie ptaki i ich siedliska podlegają ochronie. Odstępstwa możliwe tylko w trybie indywidualnych zezwoleń, w ściśle określonych warunkach;
- Na niektóre gatunki wolno polować / odławiać je, ale z ograniczeniami (niektóre metody są niedozwolone, nie wolno polować na ptaki w okresie lęgowym i wędrowek wiosennych);
↑
np. słonka na tokach, gęsi powracające na legi
- Dla ochrony szczególnie zagrożonych i rzadkich gatunków (tzw. Załącznik 1) oraz ptaków wędrownych, wyznacza się Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków

Dyrektywa Siedliskowa

- Dla ochrony szczególnie zagrożonych i rzadkich gatunków i ekosystemów (siedlisk przyrodniczych) wyznacza się Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk, na których obowiązują specjalne przepisy;
↑
„siedliskowe” obszary Natura 2000
- Zasoby tych gatunków i siedlisk przyrodniczych na terenie całego kraju obejmuje się nadzorem;
- Szczególnie zagrożone gatunki roślin i zwierząt muszą być skutecznie chronione gatunkowo;
- Eksploatacja niektórych gatunków jest dozwolona ale pod warunkiem prowadzenia odpowiedniej kontroli;
- Tworzenie i ochrona korytarzy ekologicznych

Sieć Natura 2000

Obszary „ptasie”
(Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków)
OSOP (SPA)
Wyznaczane na podstawie dyrektywy ptasiej; dla ochrony ptaków

Obszary „siedliskowe”
(Obszary Mające Znaczenie dla Wspólnoty
→ Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk)
SOOS (pSCI → SCI → SAC)
Wyznaczane na podstawie dyrektywy siedliskowej, dla ochrony siedlisk przyrodniczych, roślin i zwierząt z wyjątkiem ptaków

Mogą się całkowicie lub częściowo nakładać

Obszary ptasie i siedliskowe - wyznaczanie

Obszary „ptasie” (Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków)

Niezależne, ale mogą się całkowicie lub częściowo nakładać

- Państwo Członkowskie samodzielnie wyznacza i ustanawia Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków na swoim terytorium
- Państwo informuje Komisję Europejską o wyznaczonych obszarach

Zbyt skąpe wyznaczenie obszarów to uchybienie obowiązkowi wynikającym z Dyrektywy

Aby sieć spełniła wymagania Dyrektywy, musi zawierać wszystkie „Międzynarodowe Ostoje Ptaków”, stosownie do danych naukowych

Obszary „siedliskowe” (Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk)

- Państwo Członkowskie proponuje sieć obszarów i przekazuje propozycję Komisji Europejskiej
- Komisja analizuje propozycję w ramach tzw. regionów biogeograficznych. Organizowana jest dyskusja w formie tzw. Seminarium Biogeograficznego, sprawdzająca czy poszczególne gatunki i siedliska zostały wystarczająco ujęte;
- Komisja przyjmuje listę Obszarów Mających Znaczenie Dla Wspólnoty w ramach każdego regionu biogeograficznego;
- Państwo ustanawia obszary przyjęte przez Komisję jako Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk

Zbyt skąpe zaproponowanie obszarów to uchybienie obowiązkowi wynikającym z Dyrektywy

Aby sieć spełniła wymagania Dyrektywy, musi zawierać „reprezentatywną część” zasobów każdego gatunku i siedliska przyrodniczego

Wymogi europejskie: FAQ

Czy w każdej chwili można utworzyć nowy obszar Natura 2000 lub powiększyć istniejący?
Nie ma takiej procedury, mimo że w zasadzie tworzenie sieci Natura 2000 jest jednorazowe. Dodawanie nowych obszarów będzie następować np. w wyniku kompensacji przyrodniczej oraz postępu wiedzy naukowej. Jednak zatwierdzenie przez Komisję będzie długotrwałe.

Czy można zlikwidować obszar Natura 2000 ?

TAK, lecz tylko w przypadku „niezawinionego zaniku przedmiotu ochrony” – tj. zaniku z przyczyn naturalnych którym nie można było przeciwdziałać. Zanik z powodu braku właściwej ochrony (w tym braku ochrony czynnej) nie kwalifikuje się jako taka przyczyna. Likwidacja wymaga notyfikacji Komisji, a w przypadku obszarów siedliskowych – jej decyzji.

Nie można zlikwidować obszaru z przyczyn „społeczno-gospodarczych”
Czy można wyłączyć określony teren z obszaru Natura 2000 ?

TAK, lecz tylko pod warunkiem „dowodu wysokiej jakości”, że ten teren znalazł się w obszarze tylko i wyłącznie w wyniku błędu, tj. że:

- nie miał walorów w dniu 1 maja 2004,
- nie uzyskał takich walorów po dniu 1 maja 2004,
- nie jest potrzebny z punktu widzenia integralności obszaru (np. nie jest potrzebny dla ochrony walorów znajdujących się w sąsiedztwie)

Zmiana wymaga notyfikacji Komisji, a w przypadku obszarów siedliskowych
Nie można wyłączyć terenu z przyczyn „społeczno-gospodarczych”

Wymogi europejskie: FAQ

Czy można zmienić treść SDF obszaru ?

TAK – nie tylko można, ale i trzeba. Komisja oczekuje, że SDFy będą co najmniej raz na 6 lat aktualizowane, w związku z postępowym rozpoznaniem, uszczegółowieniem inwentaryzacji itp. Zmiana wymaga jednak notyfikacji do KE i uzasadnienia.

Każda zmiana wynikająca z postępu wiedzy i rozpoznania jest dopuszczalna, ale:

- niedopuszczalne jest „polityczne” wykreślenie przedmiotu ochrony, np. z przyczyn społeczno-gospodarczych
- wykreślenie przedmiotu ochrony jest możliwe w przypadku jego nie zawinionego zaniku z przyczyn naturalnych; nie dotyczy to zaniku z powodu braku właściwej ochrony po 1.05.2004

Czy wpis w SDF jest „wiązącym punktem odniesienia” jeśli chodzi o ilość zasobów (liczba ptaków, powierzchnia siedlisk) ? Czy będziemy rozliczani z utrzymania wpisanej w SDF ilości ?

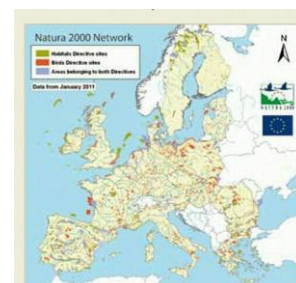
NIE – oczekuje się, że wpis w SDF jest wyrazem „najlepszego oszacowania możliwego na danym poziomie wiedzy”, co oznacza że można i trzeba go poprawiać w miarę postępu tej wiedzy. Nie ma automatycznej interpretacji różnic między wersjami SDF jako trendów liczebności.

Natura 2000 w Europie – obszary ptasie

Styczeń 2012 r.:
5 913 obszarów;
627 560 km²;
średnio 11,7% terytorium

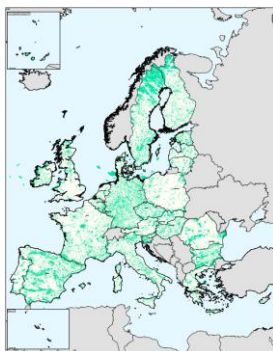

Po aktualne dane zob.
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/barometer/index_en.htm

Natura 2000 w Europie - obszary siedliskowe

Styczeń 2012 r.:
ok. 21,7 tys. obszarów;
ok. 682 tys. km²;
średnio 13,4% terytorium

Po aktualne dane zob.
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/barometer/index_en.htm

Natura 2000 w Polsce – stan na styczeń 2012

Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków:

- 145 obszarów
- 55 304 km²
- 15,3 % terytorium

Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk

- 825 obszarów
- 37 910 km²
- 10,7 % terytorium

Obszary Natura 2000 razem:

- 963 obszarów
- ok 20 % terytorium

Od Orkadów po bułgarskie Rezowo ...

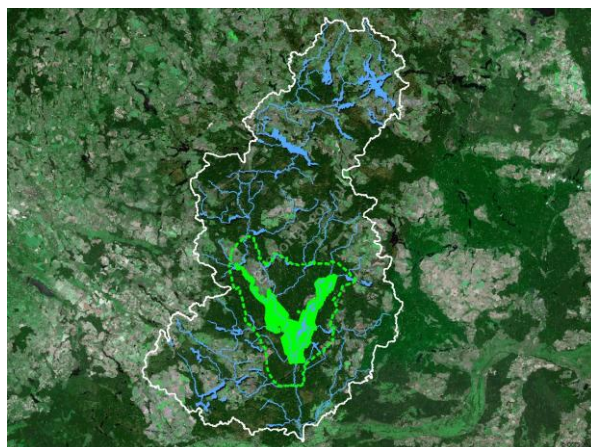
Sieć ponad 27 tys. obszarów, obejmujących około 850 000 km², stanowiąca ponad 20% terytorium Unii Europejskiej.

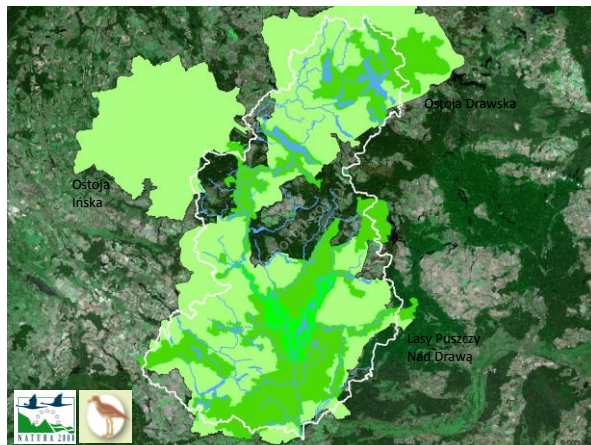
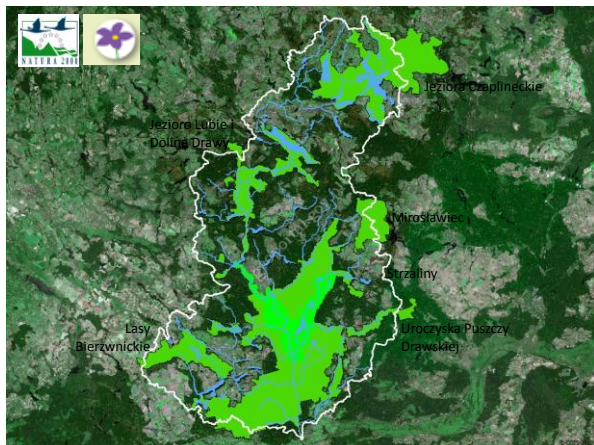
Jest największą zwartą siecią obszarów chronionych na świecie

27 państw Unii Europejskiej wspólnie stara się, by wdrażając sieć Natura 2000 zachować dla nas i dla przyszłych pokoleń wspólne dziedzictwo przyrodnicze

Natura 2000 to narzędzie Europy służące wdrażaniu idei zrównoważonego rozwoju, Konwencji Bernskiej, Konwencji o Różnorodności Biologicznej ...

Jak funkcjonuje obszar Natura 2000?

Obszar ochrony, a nie obszar chroniony

Ochronie podlega nie cały obszar, ale konkretne siedliska i gatunki na nim (*lecz siedliska wraz z „typowymi gatunkami”*). Z drugiej strony, ograniczenia oraz działania ochronne, niezbędne dla ochrony obszaru, mogą wykraczać poza jego granice

Cel = Właściwy Stan Ochrony

Gatunku nie ubywa, jego siedlisko jest w dobrym stanie, są perspektywy że zachowa się też w przyszłości. Siedliska nie ubywa, dobrze zachowana struktura i funkcje (w tym typowe gatunki, procesy ekologiczne, różnorodność biologiczna), są perspektywy że tak będzie także w przyszłości

Ochrona „celowościowa” a nie system zakazów

Nie ma żadnych z góry narzuconych zakazów. Na każdym z obszarów należy indywidualnie zastosować środki (w tym regulacje planistyczne, zakazy i działania ochronne) takie i tylko takie, by osiągnąć cel ochrony

Formy i sposoby ochrony nie są z góry dane, ale elastycznie

dostosowanie do celu
Ochrona polega nie na „zakazach” przez właściwe użytkowanie”, ochrona przez modyfikację sposobu zagospodarowania, ochrona czynna i ochrona ścisła powinny być stosowane zależnie od potrzeb siedlisk i gatunków. Dla siedlisk półnaturalnych ochrona nie wyklucza gospodarczego użytkowania, a czasem wręcz go wymaga. Możliwe strefowanie obszaru (np. mozaika fragmentów chronionych rezerwatowo i fragmentów użytkowanych w zrównoważony sposób)

Jak funkcjonuje obszar Natura 2000?

Przedmioty ochrony

konkretne siedliska przyrodnicze i gatunki, Standardowy Formularz Danych Obszaru z oceną „globalnego znaczenia obszaru” A, B lub C.

Te i tylko te siedliska przyrodnicze (wraz z ich typowymi gatunkami) i gatunki (wraz z ich siedliskami i korytarzami ekologicznymi) muszą być uwzględniane w planowaniu ochrony obszaru. Celem ochrony jest utrzymanie lub przywrócenie ich **właściwego stanu ochrony**.

Jak funkcjonuje obszar Natura 2000?

Obowiązek chronienia – twardy wymóg prawa europejskiego !

Art. 6(2) DH: Państwa Członkowskie podejmują odpowiednie działania w celu uniknięcia na specjalnych obszarach ochrony pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, jak również w celu uniknięcia niepokojenia gatunków, dla których zostały wyznaczone takie obszary, o ile to niepokojenie może mieć znaczenie w stosunku do celów niniejszej dyrektywy.

Obowiązek podjęcia „odpowiednich działań” obejmuje zarówno działania niezbędne dla uniknięcia zagrożeń powodowanych przez człowieka, jak i przeciwdziałanie naturalnym procesom (np. zarastania łąk i muraw) które mogłyby pogorszyć status ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków w obszarze Natura 2000

Nie podjęcie odpowiednich (tj. stosowych do zagrożenia i skutecznych) działań w celu zapobieżenia pogorszeniu stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków oraz niepokojenia gatunków dla ochrony których został zatwierdzony lub wyznaczony obszar Natura 2000, jest uchybieniem obowiązkom wynikającym z dyrektywy

To dziedzictwo Europy, a nie tylko Polski !

Ogólna zasada europejska:
(orzecznictwo TSWE)

Obszar Natura 2000 to „europejskie dziedzictwo w krajowym depozycie”. Zarządzanie wspólnym dziedzictwem jest powierzane państwom członkowskim na ich terytoriach.

Wynikają z tego ścisłe wymogi względem transpozycji i implementacji prawa UE !

Wszystkie wyjątki od ochrony podlegają ścisłej wykładni i nie mogą w żaden sposób być interpretowane rozszerzająco

planowanie zarządzania obszarem Natura 2000

dlaczego planujemy?

= wykonanie „obowiązku przyjęcia środków ochrony mających na celu utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu przedmiotów ochrony” (art. 6(1) dyrektywy siedliskowej, art. 4(1)+4(2)+3 dyrektywy ptasiej)

= jeden ze sposobów wykonania obowiązku „zapobiegania wszelkim pogorszeniom stanu i znaczącym zakłóceniom wobec przedmiotów ochrony” (art. 6(2) dyrektywy siedliskowej)

plan sporządzany na 10 lat; pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty lub od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków.

Cel = Właściwy stan ochrony

Definicja z dyrektywy (gatunek)

Stan ochrony gatunków oznacza sumę oddziaływań na te gatunki, mogących mieć wpływ na ich długofalowe rozmieszczenie i obfitość ich populacji.

Stan ochrony gatunków zostanie uznany za "właściwy" jeśli:

- dane o dynamice liczebności populacji rozpatrywanych gatunków wskazują, że same utrzymują się w skali długoterminowej jako trwały składnik swoich siedlisk;
- naturalny zasięg gatunków nie zmniejsza się ani nie ulegnie zmniejszeniu w dającej się przewidzieć przyszłości, oraz
- istnieje i prawdopodobnie będzie istnieć siedlisko wystarczająco duże, aby utrzymać swoje populacje przez dłuższy czas;

Koncepcja wymyślona jako wskaźnik oceny zasobów w regionie biogeograficznym / w kraju, ale może być stosowana na poziomie obszaru i stanowiska

Sporządzanie PZO krok po kroku ...

Krok po kroku: Ustalenie terenu objętego PZO

Polega na sprawdzeniu, czy zachodzą przesłanki do nie obejmowania części obszaru Natura 2000 PZO.

Zgodnie z art. 28 ust. 11 ustawy, PZO nie sporządza się dla obszaru Natura 2000 lub jego części:

- dla których ustanowiono plan ochrony Natura 2000;
- pokrywającego się w całości lub w części z obszarem parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego, posiadających plan ochrony uwzględniający zakres planu zadań ochronnych Natura 2000;
- pokrywającego się w całości lub w części z obszarem parku narodowego lub rezerwatu przyrody, posiadających zadania ochronne uwzględniające zakres PZO Natura 2000;
- znajdującego się w obszarach morskich.

Krok po kroku: Wstępne ustalenie przedmiotów ochrony

Gatunki / siedliska przyrodnicze z ocenami A, B, C ze Standardowego Formularza Danych obszaru

+

Gatunki i siedliska przyrodnicze nowo znalezione, dla obszar ma istotne znaczenie (które powinny być wpisane do SDF z oceną A, B lub C)

-

Gatunki / siedliska przyrodnicze, wpisane w SDF w wyniku błędu (jednak nie można wykreślać gatunków/ siedlisk zanikłych po 1.05.2004 wskutek braku właściwej ochrony)

=

Przedmioty ochrony obszaru

Lista przedmiotów ochrony może ulec zmianie w toku terenowych prac nad planem !

Krok po kroku: podanie do publicznej wiadomości

Sprawujący nadzór nad obszarem

- ogłasza o przystąpieniu do sporządzenia PZO w BIP oraz na stronie internetowej, a także w sposób zwyczajowo przyjęty swojej siedzibie, w miejscowościach leżących na obszarze lub w jego sąsiedztwie, w prasie o odpowiednim zasięgu (lokalnej lub regionalnej, czytanej przez osoby potencjalnie zainteresowane obszarem);
- publikuje założenia do sporządzenia PZO;
- wskazane jest dodatkowo bezpośrednie powiadomienie zainteresowanych podmiotów

Założenia obejmują:

- zwięzły opis obszaru Natura 2000 w języku niespecialistycznym,
- wskazanie przedmiotów ochrony obszaru (wynik weryfikacji przedmiotów ochrony), z zastrzeżeniem że ich lista może ulec weryfikacji w toku prac,
- w razie potrzeby, określenie jakie części obszaru nie są objęte planowaniem (wynik weryfikacji zakresu przestrzennego).
- informację, czym jest PZO dla obszaru Natura 2000, na jakiej podstawie prawnej jest sporządzany, w jaki sposób będzie procedowany i jakie będzie wywoływał skutki,
- informację, że będzie możliwe zapoznanie się z bieżącym stanem prac nad projektem PZO, ze zgromadzonymi w ramach tych prac materiałami oraz z projektem planu; że istnieje możliwość zgłaszania do tych materiałów uwag i wniosków; że będą organizowane spotkania dyskusyjne z udziałem przedstawicieli zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których wyznaczono obszar Natura 2000, albo dyskusja publiczna

każdy zainteresowany może mieć wpływ !

Postępowanie z udziałem społeczeństwa

Wspólne poszukiwanie odpowiedzi na pytanie „jak skutecznie i trwale zapewnić właściwy stan przedmiotów ochrony”

Współpraca potrzebna, ponieważ:

- wiedza lokalna, wiedza o tradycji gospodarowania oraz praktyczna wiedza o wykonywaniu działań w siedliskach jest potrzebna do skutecznego planowania,

Zespoły Lokalnej Współpracy

Wymagane przed ustanowieniem planu zadań ochronnych i planu ochrony Publiczne ogłoszenie projektu planu (internet !)

Każdy ma prawo wnieść uwagi i wnioski, które muszą być rozważone

Cel = Właściwy stan ochrony

Definicja z Dyrektywy (siedlisko):

Stan ochrony siedliska przyrodniczego oznacza sumę oddziaływań na siedlisko przyrodnicze oraz na jego typowe gatunki, które mogą mieć wpływ na jego długofalowe naturalne rozmieszczenie, strukturę i funkcje oraz na długoterminowe przetrwanie jego typowych gatunków

Stan ochrony siedliska przyrodniczego zostanie uznany za "właściwy", jeśli:

- jego naturalny zasięg i obszary mieszczące się w obrębie tego zasięgu są stałe lub się powiększają,
- szczególna struktura i funkcje konieczne do jego długotrwałego zachowania istnieją i prawdopodobnie będą istnieć w dającej się przewidzieć przyszłości, oraz
- stan ochrony jego typowych gatunków jest właściwy, w rozumieniu lit. i);

Koncepcja wymyślona jako wskaźnik oceny zasobów w regionie biogeograficznym / w kraju, ale może być stosowana na poziomie obszaru i stanowiska

Krok po kroku: Zespół Lokalnej Współpracy

Zespół Lokalnej Współpracy bierze udział w opracowaniu projektu Planu i skompletowaniu jego dokumentacji podczas cyklu spotkań dyskusyjnych zorganizowanych przez Wykonawcę

Należy zapewnić udział:

- przedstawicieli instytucji sprawującej nadzór nad obszarem,
- przedstawicieli zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których wyznaczono obszar Natura 2000,
- ekspertów przyrodników - specjalistów od siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla których wyznaczono obszar Natura 2000,
- w razie potrzeby - profesjonalnego moderatora/negocjatora,
- organizatora procesu planistycznego

Struktura i wielkość Zespołu zależy do specyfiki danego obszaru Natura 2000, jego skład nie powinien przekraczać liczby 30 osób. W przypadku rozległego obszaru należy rozważyć zasadność utworzenia Zespołu składającego się z pracujących równolegle grup obszarowych bądź tematycznych

Krok po kroku: Zespół Lokalnej Współpracy

Udział dobrych ekspertów jest niezbędny do dobrego planowania

Krok po kroku: zebranie istniejących informacji

Pozyskanie i zestawienie wszystkich dostępnych informacji o obszarze Natura 2000, w szczególności o:

- uwarunkowaniach ochrony obszaru, w tym: geograficznych, przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i kulturowych, wynikających z aktualnych i potencjalnych kierunków rozwoju społecznego i gospodarczego, a także wynikających z istniejących form ochrony przyrody innych niż obszar i celów ich ochrony;
- występowaniu przedmiotów ochrony, ich stanie, zagrożeniach, wymogach i możliwości ochrony, wraz z ich zaznaczeniem na mapach;
- istniejących i projektowanych planach, strategiach i programach dotyczących obszaru lub mogących mieć na niego wpływ, wraz z oceną ich aktualnego i potencjalnego wpływu na przedmioty ochrony.

Ocena ich aktualności, wiarygodności, kompletności

Plan niezbędnych prac terenowych uzupełniających i uźródławiających istniejącą wiedzę

Krok po kroku: Ocena stanu przedmiotów ochrony

Ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony jest dokonywaną przez ekspertów - specjalistów od określonych siedlisk i gatunków, zatrudnionych przez Wykonawcę przy wsparciu ekspertów zaproszonych do pracy w Zespole Lokalnej Współpracy.

Ocenę wykonuje się na podstawie zgromadzonych danych i informacji o konkretnych płatach siedliska oraz stanowiskach gatunku, jak i wyników punktowych wizji terenowych, które weryfikują i uzupełniają posiadaną wiedzę.

Ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony opiera się na skali określonej w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z 17.02.2010, w której „FV” oznacza stan właściwy, „U1 – niezadowolający”, „U2 – zły”

Podstawą oceny parametru „struktury i funkcji” siedliska przyrodniczego oraz „populacji i siedliska” gatunku innego niż ptaki są odrębne zestawy wskaźników opracowane dla poszczególnych gatunków i typów siedlisk, przyjęte na podstawie wiedzy naukowej do celów monitoringu.

Krok po kroku: lista zagrożeń

Opracowywana z punktu widzenia przedmiotów ochrony – związki przyczynowo skutkowe ze stanem przedmiotów ochrony (jego parametrami i wskaźnikami)

Ująć tu:

- Czynniki będące obecnie powodem niewłaściwego / złego stanu przedmiotów ochrony,
- Czynniki zagrażające utrzymaniu właściwego stanu ochrony
- Czynniki które potencjalnie utrudnią lub uniemożliwią osiągnięcie właściwego stanu ochrony

Lista z pkt 6.1 SDF może być potraktowana tylko wstępnie i pomocniczo. Wpływ w SDF nie wpływają na uznanie / nie uznanie za zagrożenie w procesie planowania

Krok po kroku: cele działań ochronnych

Wizja „właściwego stanu ochrony” obszaru:

- liczebność gatunku lub powierzchnia siedliska w obszarze nie pomniejszona, a w przypadkach jeśli jest to możliwe, nawet zwiększona;
- zachowane lub odtworzone podstawowe cechy ekologiczne siedliska przyrodniczego;
- zapewnione określone formy użytkowania gospodarczego w przypadku siedlisk półnaturalnych (np. łąkowych i pastwiskowych);
- zachowania różnorodności biologicznej związanej z danym typem siedliska, w tym: gatunki typowe, rzadkie, chronione, specyficzne dla tego typu siedliska;
- zachowane lub odtworzone kluczowe elementy struktury (np. udział starych drzewostanów i martwych drzew w lasach);
- utrzymanie we właściwym stanie siedlisk warunkujących realizację cyklu życiowego gatunku chronionego w obszarze.

Ustalając cele, kierujemy się:

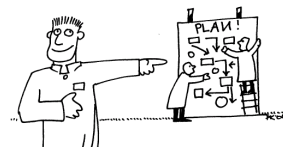
- koniecznością utrzymania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony lub jego osiągnięcie, jeżeli ten stan został oceniony jako niewłaściwy lub zły, dążąc do uzyskania „stanu optymalnego”;
- możliwością ich osiągnięcia w okresie działania Planu (10 lat);
- istniejącymi i potencjalnymi uwarunkowaniami (w tym społecznymi i gospodarczymi) oraz ograniczeniami (w tym: technicznymi, finansowymi, organizacyjnymi, wynikającymi z braku wiedzy);
- logiką planowania, tj. cele operacyjne powinny zbliżać nas do osiągnięcia celu strategicznego, a także być związane z ograniczeniem zagrożeń
- możliwością ich monitorowania i weryfikacji.

Krok po kroku: ocena potrzeby sporządzenia planu ochrony

Ocenia się, czy jest potrzebne sporządzenie 20 letniego planu ochrony dla całego lub części obszaru, jako jedno z działań ochronnych, biorąc pod uwagę w szczególności:

- potrzebę przeprowadzenia gruntownej inwentaryzacji przyrodniczej lub badań przedmiotów ochrony;
- potrzebę zaplanowania ochrony w perspektywie 20 lat;
- konieczność unormowania zagadnień wchodzących w zakres planu ochrony, a nie mieszczących się w zakresie Planu.

W razie stwierdzenia jednej lub więcej przesłanek należy określić termin sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru, biorąc pod uwagę czas potrzebny na wykonanie niezbędnych prac.

Krok po kroku: Wskazania do studiów i planów

Analizuje się istniejące studia i plany dotyczące obszaru lub mogące mieć wpływ na cele ochrony obszaru pod kątem ewentualnego znaczącego negatywnego oddziaływania skutków ich realizacji na integralność obszaru z punktu widzenia celów jego ochrony.

W przypadku stwierdzenia negatywnych oddziaływań określa się:

- wskazania do zmiany tych elementów studiów lub planów, których realizacja naruszy lub stworzy ryzyko naruszenia zakazu wymienionego w art. 33 ustawy o ochronie przyrody;
- wskazania do zmiany tych elementów studiów i planów, które powinny być uwzględnione przy zmianach studiów i planów ze względu na zapewnienie właściwych uwarunkowań do realizacji celów ochrony obszaru.

Wskazania mogą dotyczyć zarówno studiów i planów obejmujących tereny w granicach obszaru Natura 2000, jak i dotyczących terenów poza tym obszarem – ale tylko w takim zakresie, w jakim te studia i plany oddziaływałyby negatywnie na obszar.

Krok po kroku: Dokumentacja projektu PZO

Dokumentacja może być opracowana, w zależności od potrzeb, możliwości technicznych, a także charakteru obszaru, w formie opisu tekstowego, zestawień tabelarycznych, przedstawień graficznych, map, baz danych, w tym cyfrowych warstw informacyjnych.

W dokumentacji zestawia się syntetycznie informacje zgromadzone w toku opracowywania projektu planu zadań ochronnych, opisuje się dokonane oceny i ustalenia wraz z ich uzasadnieniem, opisuje się problemy, jakie ujawniono w trakcie sporządzania projektu PZO, załącza się SFD obszaru do notyfikacji KE. W dokumentacji szczegółowo opisuje się i uzasadnia:

- diagnozę stanu i zagrożeń przedmiotów ochrony;
- przyjęte cele PZO;
- planowane działania ochronne;
- sposoby monitoringu skuteczności ochrony;
- inne istotne oceny i ustalenia.

Krok po kroku: Uzgodnienia, udział społeczeństwa, ustanowienie**Ustawa OOŚ art. 21 ust 2 pkt 24a:**

W publicznie dostępnych wykazach informacji o środowisku zamieszcza się dane o (...) o projektach planów zadań ochronnych tworzonej dla form ochrony przyrody.

Każdy ma prawo do zapoznania się z projektem. Udostępnienie tych informacji następuje na wniosek, w dniu złożenia wniosku.

Ustawa o ochr. przyrody art. 28 ust 5:

RDOŚ ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony tych siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA**

z dnia 17 lutego 2010 roku

w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000
(Dz. U. 34 poz. 186)

Na podstawie art. 28 ust. 13 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, Nr 157, poz. 1241 oraz Nr 215 poz. 1664) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa dla obszaru Natura 2000, zwanego dalej „obszarem”:

- 1) tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych;
- 2) zakres prac koniecznych dla sporządzenia projektu planu zadań ochronnych;
- 3) tryb dokonywania zmian w planie zadań ochronnych.

...

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ